

vzhodne strani oblaki proti sredini Haloz valiti in videlo se je, kako so se z od vzhodne strani prihajajoči, oblaki mešati začeli, iz katerih se je vsula toča in opustočila vse pridelke. Zrna toče so imela debelost srednje jabolke, ter so bila robata. In ker je bil ob enem strašen vihar, letela so z veliko močjo na tla. Na Strmcu občine Leskovec, kjer je toča padati pričela, dohitela je več delavk na prostem polji, in jih je ranila do krvi, da so se komaj rešile. Od tukaj šla je nevihta čez Gruskovje, Otični breg, Trdobojce, Varnico, Berinjek, Velavšek, Okič, Višnico, Svetlin in Trakoštajn na Hrvasko. Vseposvoda je vinograde, sadje in poljske pridelke popolnoma uničila. Streljanje proti toči ni moglo sedaj dosti uspeha imeti, ker se je pričelo prepozno. Ker se je pa potem streljalo hitro, ni se zamoglo nadaljevati, ker so bili možnarji prevroči. Vzrok je pa tudi, ker so v teh krajih strelne postaje prerediti postavljene. Kmečki ljudje hočejo celó prepričati, da so se oblaki, ki se vedno na Pohorji zbirajo, od tam le zaradi groznega streljanja naravnost proti Halozam privalili. Naj bo kakor hoče, upanje vinorejcev na dobro trgatve je splavalo, kar je obžalovanja in podpore vredno.

(Iz Maribora.) (Posvečenje nove cerkve.) 11. in 12. p. m. blagoslovila se je nova predmestna cerkev Matere Božje. Ta, jako lepa slavnost ostala bode v trajnem spominu vsem udeležnikom, katerih je čez 10 tisoč bilo. V petek proti večeru prenesel je milostljivi gospod knezoškof med zvonjenjem in streljanjem topičev svetinje sv. mučnikov za posvečenje treh novih oltarjev, pri katerih molilo je čez 30 mašnikov. V soboto 11. p. m. pričela se je slavnost ob 7. uri zjutraj. Prečastiti g. knezoškof bil je prav slovesno sprejet in pozdravljen pri velikih vratih začasne cerkve in potem v cerkev vpeljan, kjer je novo in jako drago bandero s podobo Matere Božje prečistega spočetja in mučenice Filumene od deviškega društva blagoslovil. Nato podal se je s sprevedom k novi cerkvi in s svečanim obredom v družbi z več kot 50-imi mašniki blagoslovil cerkev in veliki oltar. Konečno blagoslovile so se veličastne nove orglje. V nedeljo zjutraj ob 8. uri nadaljevalo se je blagoslavljenje. Višji pastir blagoslovil je oba stranska oltarja. Popoldan ob treh bila je najprvo pridiga, katero je imel vis. častiti gosp. prošt Jožef Flek iz Ptuja; potem prenesla se je z veličastnim sprevedom iz začasne v novo cerkev podoba Matere Milosti in Najsvetejše. Procesija, ki se je pri tem razvila, bila je pač najbrž največja, kakeršno je še kedaj Maribor videl. Poznejše dni prihajale so procesije tudi iz drugih oddaljenih krajev.

(Od sv. Marka. Pretepači.) Tudi od nas, dragi »Štajerci«, moraš zvedeti, kako se častijo Marijini prazniki. Dne 15. avgusta prišel sem od pozne božje službe, pa kako se ustrašim, ko čujem preklinjanje razuzdanih fantalinov. Posebno izbovske občine so bili kaj predrzni. Mislil sem, da smo med Kinezi, ker začeli so eden drugega z dežniki pretepati. No, pa pristopilo je par možev in druhal je morala pete odnesti. Ali je to pošteno? Ne! — Stariši povejte svojim sinovom, naj grejo k maši, ne pa se pretepat hodit. Povem vam, ako se ne bode te poboljšali, vas bom vse po imenih, ne samo našemu listu »Štajercu«, ampak tudi c. kr. sodnji naznanil. Markovčan.

(Od sv. Trojice v Halozih. Cerkev.) Že več let sem, se za našo cerkev ni dosti storilo. Cerkev je jako zapuščena, ker se nikdo ni za njo briga. Zdaj sta se pa naša sedajšnja častita pastirja gospod župnik in gospod kaplan tega poprijela in upata, da bomo popolnoma cerkev prenovili. Okoli tisoč goldinarjev sta že nabrala. Bog daj blagoslova in zastopnosti! Trojičan.

(Popravek.) Pisali smo v štev. 4 »Štajerca«, da je Valentin Hvalec iz Velikega Okiča pričetkom julija t. l. svojo 17-letno deklo Nežo Marold posilno oskrnil in da so ga zato potem pri c. kr. sodnji v Ptuj zaprli. 24. avgusta pa se je isti Valentin Hvalec v našem uredništvu osebno oglašil in nas naprosil, da bi v prihodnji številki to notico v toliko popravili da so ga iz zapore izpustili in da so mu pri isti priložnosti rekli, da naj bo posledaj pameten in naj gre domov.

(Hudodelec.) Pretečeno nedeljo na dan cerkvenega shoda dne 26. t. m. pri sv. Lenarta šli so Cvetkofski fantje od gostilničarja g. Mihaela Paulinič-a. Med njimi bil je hudodelec

Simon Kukovec, katerega brat je v dosmrtni ječi. Med potom napadel je Antona Podleska in mu prizadjal več smrtnih ran. Odpeljali so ga v bolnišnico v Ormož. Hudodelca Kukovec-a so pa c. kr. žendarmi odvedli k c. kr. sodišču v Ormož, kjer so ga zaprli.

O streljanju proti toči.

Streljanje proti toči je na Štajerskem starodavna, zelo ukoreninjena navada. Navzlic prepovedi, izdane za časa cesarice Marije Terezije in več drugim v novejšem času, še celo l. 1875 izišlim ministerskim ukazom, ki so kaznovali streljanje proti toči z nemalimi kaznimi in občinske predstojnike pozivali na osebni odgovor, se je še vendar streljalo proti toči; poedine občine, omenim samo občino Limberg v Slovenskih Goricah, ki niso opustili streljanje proti toči, dasi se jim zažugalo s kaznimi in so bile celo kaznovane. Streljanje sicer ni bilo vselej uspešno, vendar ljudje niso izgubili vere na uspešnost taistega.

Žvižganje zračnega vrtnca slišati se mora ne le 10 do 12 sekund, temveč 15 do 20 sekund, da se ta vrtnec, kojega mehanična sila se je v fužinah tvrdke Karl Greinitz Neffen preskusila, naglo in visoko vzdiguje. Čim več smodnika se vzame, tem večja je tudi sila vrtnica. Dr. Ghellini je kakor prof. Roberto, Albert Stiger in G. Sušnik proti naglemu streljanju. Vse opazke se strinjajo v tem, da je hitro streljanje neugodno uplivalo na učinek strelav. Dva strela v minuti zadostujeta. Dr. Ghellini tudi priporoča, naj bi se približevanje nevihte naznanjalo po brzozavnih in telegrafskih postajah, katere iz kolebanja igle magnetice najlože spoznajo električne pojave v zraku. Glede topičev, ki se naj rabijo za streljanje proti toči, se on popolnoma strinja z drugimi, v tem spisu imenovanimi strokovnjaki. On daje prednost staremu sistemu topičev pred novim, zdej najbojnim sistemom in priporoča topiče iz kovaškega železa, ki so kovani iz enega kosa in so vrtani.

Tako je streljanju naklonjena spodnja Štajerska sprožila streljanje proti toči, ki je že zdaj močno razširjeno; saj se je lansko leto v Zgornji Italiji ustanovilo 3000 strelnih postaj in se je tudi znanstvo resno začelo baviti s vprašanjem streljanja proti toči in je tudi priznalo, da je vsekakor mogoče, da streli iz teh novih topičev zabranijo točo. To je razen več odličnih italijanskih vremenoslovcev priznal tudi gospod dr. Perntner, ravnatelj centralnega zavoda za vremenoslovje na Dunaju, dočim so se poprej učenjaki streljanju proti toči večinoma posmehovali.

Seveda strelne priprave, kakoršne so se rabile predno jih je gospod Stiger predručal, bili so to večji ali manjši topiči, ki niso mogle obuditi dosti zaupanja; samo od zvočnih valov se ni moglo nadejati uspeha, ali nove priprave z zvočnimi nastavki začele so stvar bistveno izpreminjati. Zlasti je bila tvrdka Karl Greinitz Neffen v Gradcu, ki se je za streljanje proti toči zelo zanimala in je pod vodstvom svojega prokurista gospoda Gustava Sušnik na svojih fužinah pri Sv. Katarini ob Lamingu pri Bruku vpeljala obsežne poskuse o streljanju proti toči z raznimi pri-

pravami, in ti poskusi so imeli kar nepričakovan uspeh.

Po naročilu centralnega odbora štajerske kmetijske družbe sem se dne 3. februarja udeležil strelnih poskusov z novimi pripravami omenjene tvrdke in priznati moram, da me je to, kar sem videl, iznenadilo.

Do sedaj sem dvomil nad uspešnostjo streljanja proti toči, če tudi se nahajajo v občini Št. Ilj štiri strelne postaje in sem jaz kot občinski predstojnik, želi ljudstva utrezajoč, po svojih močeh deloval za ustanovitev taistih, ali sedaj moram izjaviti, da sem prepričan, da streljanje upliva na točo.

Strelni poskusi narejali so se iz priprav raznih velikosti in z razno množino smodnika, in zagadeli so bili učinki tudi različni. Dočim se iz topičev, ki so po spodnjem Štajerskem dandanašnji še največ v porabi, ako se vzame za naboj 60 do 70 gramov smodnika, šumenje zračnega vrtinca sliši le 6 do 8 sekund, bilo je tisto ob naboj 120—150 gramov slišati 25 sekund, iz česar se dá sklepati, kako daleč se vrtinec kviško vzdiguje. Velikansk je bil učinek, ko se je streljalo v ravnoležni smeri, da bi se določila sila zračnega vrtinca. Na 100 metrov daljave imel je zračni vrtinec še tako moč, da je tarčo, narejeno iz močnih vreč, ki so bile z žreblji pritrjene na late, te pa zopet na stebre, odtrgal, lesene late prelomil in vreče strgal z žrebljev. Tarče iz močnega popendekelna so bile čisto razčehane, sila, ki se je pri tem razdejanju pokazala, prevdarila se je na 12 kil, zadostovala bi, da človeka podere.

Gotovo je torej, da tolika sila v oblakih provzroča izpremembe in na ta način ovira narejanje toče. Zato je upati, da se bode posrečilo odvrčati točo, ker je dokazano, da se zračni vrtinec požene več sto metrov na kviško.

Pričakovati je, da se bodo priprave, kakoršne se izdelujejo pri sv. Katarini in so bile tamkaj preskušene, močno razširile, v poštrev pa bodo pri tem prišli stroški, saj pri nas na Štajerskem. Posebno je pomisliti, da obstoje na spodnjem Štajerskem že mnoge strelne postaje, ki imajo topiče z zvočnimi nastavki in ljudstvo si lahko preskrbi novih strelnih priprav.

Konečno še omenimo, da ima dr. Ghellini pričanje, dosedanji topiči male izmere bi se dali dobro porabiti, ako bi se jih blizu skupaj pomaknilo (500 metrov), dočim bi bilo velike topiče z močnim učinkom postaviti 1000 m, narazen.

Mi se z nazeri imenovanega gospoda strinjamo in dostavimo samo to, da so izkušnje na poskusnem strelišču tvrdke Karl Greinitz Neffen popolnoma potrile naziranje dra. Ghellini.

Za zračni vrtinec, ki se iz topiča skozi nastavek požene, treba je dovolj smodnika in razmerno velikih topičev.

za sadje. Mi toraj opominjamo vse sadjerejce, da vež sadnih dreves, ki so močno polna, še o pravem času podprejo. Takih podpor je več vrst. Najbolj pripravni in najboljše podpore so vilam podobne podpore, katere se pod doli viseče veje pomaknejo. Takih drogov z že zraščeni vilicami pa se ne dobi dosti. Na mesto takih drogov so za še mlada drevesa dobri tudi drogi brez vilic, pač pa naj bojo ti robati, na katere se potem podpore potrebne veje privežejo. Druga praktična podpora obstoji, ako se dva droga vsaki sebi v zemljo zabijeta, na vrh drogov pa tretji drog po čez pritrdi. Za visoka drevesa je tudi praktično, ako se dolgi kol v zemljo zabije in veje za njega z bičjem privežejo.

(Ravnanje po nevihti in toči poškodovanega sadnega drevja in odpadlega sadja.) Ne ozirajoč se na popolno uničenje sadnega pridelka, vidi se sadna drevje po toči hudo poškodovano. Perje je raztrgano ali pa čisto doli odbito in mladike so za več let uničene, da se vidijo grde rane posebno na mladih drevesih. Veliko takih mladih dreves gre v malo letih v nič. Priporoča se toraj po večih skušnjah sledeče: močno od toče poškodovana mlada jabolčna drevesa popolnoma odstraniti in nova zasadi, da se pri tem dragi čas ne zgubi in taka novo zasajena drevesca s plotičem ograditi. Dalje priporoča se, vsa mlada drevesca v sadnih vrtih in drevesnicah takoj po nastali poškodbi z mažo, ki obstoji iz dveh tretjin ilovice in eno tretjino kravjeka, po deblu in vejah namazati, da se rane še naprej ne vsušijo in povečajo ter tako zdravljenje ne zavleče. Odrezovanje izumrlih robov ravno ima se zgoditi šele prihodno spomlad, pri čemur se pa novi zrastki varovati morejo. Konečno morejo se še vsi ostali zeleni deli, vsi ostanki s perjem v tistem letu, ko je toča bila, varovati in nič proč rezati, to zato, da ne nastane preveliko motenje v reditvi in da si drevo kmalu opomore; le odčehane veje in mladike se smejo odrezati. Šele drugo leto v jesen ali spomladi se ta mlada drevesa do 3- ali 4 letnega pogona nazaj odrezati smejo, da ono od tod mlade zdrave pogonjke dobi. Pa tudi pri starejših odraslih drevesih je treba paziti, ker tudi taka drevesa potrebujejo soka in se mora tako ravnati z njimi, kakor z mladimi, samo da se pri njih smejo mladike do 6 letnega pogona nazaj odrezati. Grozno tudi nevihta (veter) drevesa uniči. Ne samo da veje odlomi, ampak tudi cela debla izruje. Nalomlene ali odtrgane veje morajo se z žago gladko in na pošev do vejnega kolena odžagati, rane ali razpoke pa z ostrim nožem pogladiti in nato s premogovo smolo (Kohlentheer) prevleči. Prevržena na pol zruvana drevesa se še rešijo, ako se zemlja okoli korenin odkoplje, tako da se da deblo zopet po konci zravnavati; korenine do koder so poškodovane, se lepo odrežejo in narazen v zemljo zakopljejo in prazni prostori z zemljo trdo zamašijo.

(Dalje sledi.)

Gospodarske stvari.

(Podpiranje težko obloženega sadnega drevja.)

Na spodnjem Štajerskem je letos prav dobra letina